

Nr 350.

Av herr **Olsson** i Kullenbergstorp, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 353, med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 26 november 1920 om val till riksdagen.

Uti Kungl. Maj:ts proposition nr 353, innefattande förslag om ändring i vissa delar av lagen den 26 november 1920 om val till riksdagen, har, utom andra ändringar, på vilka jag ej i detta sammanhang skall ingå, inlagts förslag till ny valkretsindelning vid val till riksdagens andra kammare. I propositionen har i regel ett län ansetts böra bilda en valkrets; detta på grund av administrativ enhet och intressegemenskap i många andra hänseenden. Endast tre län utgöra undantag från regeln: Älfsborgs, Göteborgs och Bohus samt Malmöhus län. I Älfsborgs län har nuvarande norra och mellersta valkretsarna sammanslagits till en och södra valkretsen bibehållits oförändrad. I Göteborgs och Bohuslän är Göteborgs stad fortfarande egen valkrets medan de båda andra valkretsarna i länet sammanslås till en. Således i båda dessa län minsta möjliga rubbning i nuvarande indelning. Däremot har vid bildandet av de två föreslagna valkretsarna i Malmöhus län ej förfarits på så sätt, utan hava två av de nuvarande valkretsarna iturivits.

Det är ägnat att väcka förvåning att, då Kungl. Maj:ts befallningshavande i Malmöhus län förordat en annan lösning av valkretsproblemet i länet än den proportionsvalssakkunnige förordat och vilken senare Kungl. Maj:t i propositionen följt, ingen vidare motivering förefinnes, varför K. B:s förslag underkänts. Endast proportionsvalssakkunnige hava i sitt betänkande å sid. 106 angivit, att deras förslag »harmonierar såväl med valkretsindelningens principer i övrigt, som med de särskilda förhållandena i Bihang till riksdagens protokoll 1921. 4 saml. 138 häft. (Nr 350—353.)

Malmöhus län.» Att K. B. i Malmöhus län ej skulle känna till förhållandena i sitt eget län så gott som proportionsvalssakkunniga, är minst sagt ägnat att väcka en smula häpnad. Om man jämför K. B:s förslag, att Malmöhus läns samtliga städer skulle bilda en valkrets och länets landsbygd en valkrets, med proportionsvalssakkunniges förslag, faller det genast i ögonen, att den intressegemenskap som t. ex. Malmö stad har med småkommunerna ute på landsbygden är ringa eller ingen. Att, när ej nödvång föreligger, sammankoppla en efter svensk måttstock stor stad, med betydligt över 100,000 invånare, med landskommuner, som äga ett par hundra invånare, gör väl att de senare endast i teorien äga rösträtt och ej det minsta reelt kunna inverka på valresultatet, om ej deras intressen och åsikter i allo sammanfalla med väljarnas i storstaden. Att man skall driva principen om städernas och landsbygdens sammanslående i valkretsar så långt som här skett, även om den verkar helt förryckande för avsevärda grupper av valmän, är mig ofattligt. För övrigt gällde ju samma princip vid 1907 års reform av valkretsar m. m., men det oaktat bildades då rena stadsvalkretsar genom sammanslagning av städer i samma län. I vad mån principen är bliven mera pressant nu är mig obekant. Som praktisk man är det mig klart, att finnes inom ett län så talrik stadsbefolkning, att den kan bilda en valkrets med minst 5 à 6 representanter, är det ur alla synpunkter bäst att så sker, ty trots alla principer bliva nog önskingarna och intressena hos väljarna då bäst tillgodosedda. Endast då ett läns städer hava för liten folkmängd för att bilda lämplig valkrets, bör gemenskapen med landsbygden tillämpas, oaktat det helt visst ej är till verklig fördel för någondera parten.

Enligt tillgänglig statistik var den 1 januari 1920 invånareantalet i Malmöhus läns städer sammanlagt 229,577, samt invånareantalet å länets landsbygd 252,064. Då valkvoten för hela riket synes vara vid sagda datum 25,422, skulle städerna äga utse 9 riksdagsmän i andra kammaren och dessutom hava ett överskottstal av 779 invånare. Landsbygdens folkmängd berättigar även till val av 9 riksdagsmän, men då överskottstalet här är 23,266 berättigar detta tal till att välja ännu en riksdagsman eller sammanlagt 10 för landsbygden. Detta förslag föranleder ingen rubbning i antalet riksdagsmän för hela länet, utan är i detta hänseende lika med Kungl. Maj:ts proposition.

Då vid bildandet av de nya valkretsarna i Malmöhus län förslaget att städerna utgöra den ena valkretsen och landsbygden den andra valkretsen jämnare fördelar representanterna än Kungl. Maj:ts förslag (9 och

10 mot 8 och 11) och innesluter i sig en lösning, som bör kunna duga och bestå länge samt bäst tillgodoser *allas* rätt, tvekar jag ej att påyrka en sådan valkretsindelning.

Jag får vördsamt anhålla, att utskottet måtte vidtaga den fullständiga redigering och formella uppställning, som kan föranledas av vad här ovan anförts.

På grund av anförda får jag hemställa,

att riksdagen måtte för sin del besluta sådan ändring av i Kungl. Maj:ts proposition nr 353 intagna förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 26 november 1920 om val till riksdagen, att 30 § måtte lyda sålunda:

För valen — — — — nämligen: Stockholms stad; Malmöhus läns samtliga städer; Malmöhus läns landsbygd; Göteborgs — — — — landstingsområde; Göteborgs stad; Älfsborgs läns — — — — Trollhättan; Älfsborgs läns — — — — Ulricehamn; vart och — — — — län.

Stockholm den 3 maj 1921.

Olof Olsson,
Kullenbergstorp.
